

РЕСПУБЛИКА
ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

14.04.2021

КАРАР

№ 420-п

“2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районьнда физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районьнда физик культураны һәм спортны үстерү максатларында, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитеты,

КАРАР БИРӘ:

1. “2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районьнда физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасын (алга таба - Программа) расларга.

2. “2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районьнда яшьләр сәясәтен, физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасын раслау турында” Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2020 елның 10 11 ноябрәндәге 1535-п номерлы карарын үз көчен югалткан дип таньрга.

3. Әлеге карарны “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасының Хокукый мәгълүматлар турындагы <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми порталында һәм Саба муниципаль районьның <http://saby.tatarstan.ru> рәсми сайтында бастырып чыгарьрга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге начальнигы И.Р. Гариповка йөкләргә.

Житәкче

М.Р. Ишниязов

Татарстан Республикасы
Саба муниципаль районы
Башкарма комитетының
2021 елның 14 апрелендәге
420-п номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

**“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында
физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасы**

Программа паспорты

Программаның исеме	“2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасы (алга таба - Программа)
Программаны төп эшлелүчеләр	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшлеләре һәм спорт бүлеләге
Программаның максаты	Массакүләм физик культураны һәм спортны үстерү, халыкның сәләмәтлеләген ныгыту, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының спорт имиджын алга жибәрү
Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яшь буынның һәм район халкының сәләмәт яшәү рәвешен формалаштыру. 2. Спортның физик үсешә өчен шартлар тудыру. Район яшьлеләренә мәгълүмати ихтыяжларын канәгәтлеләндерү өчен шартлар тудыру. 3. Физик культура һәм спорт инфраструктурасын модернизацияләү һәм үстерү, шул исәптән сәләмәтлеләкләре ягыннан мөмкинлеләкләре чикләнән затлар һәм инвалидлар өчен дә.
Программаны гәмәлгә ашыру вакыты	2021 - 2025 еллар.
Ярдәмчә программалар исемлеләге	<ol style="list-style-type: none"> 1. “ 2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының физик культура һәм спорт өлкәсендә чаралар үткәрү” (1 нче кушымта). 2. “2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” (2 нче кушымта). 3. “2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасы кысаларында социаль һәм инженерлык инфраструктурасына бюджет инвестицияләре һәм капитал ремонт (3 нче кушымта).
Программаны финанслау күләмнеләренә еллар һәм чыганаclar буенча бүленешә	2021-2025 елларда Программаны финанслау 674 560,417 мең сум тәшкел итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 170 172,317 мең сум; 2022 ел - 133 448,000 мең сум; 2023 ел - 123 646,700 мең сум;

	<p>2024 ел - 123 646,700 мең сум; 2025 ел - 123 646,700 мең сум. 2021-2025 елларда Программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 1 854,341 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2021 ел - 1 854,341 мең сум; 2022 ел - 0,000 мең сум; 2023 ел - 0,000 мең сум; 2024 ел - 0,000 мең сум; 2025 ел - 0,000 мең сум.</p> <p>Шул исәптән 2021 елга:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Олимп» спорт мәктәбе» МБУдә хоккейны үстерүгә - 280,400 мең сум; - спорт мәктәпләрен жиһазландыру өчен спорт жиһазлары, инвентарь һәм экипировка сатып алуга («САБА-АРЕНА» СМ" МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ" МБУ) - 555,750 мең сум; - мәктәптән тыш балалар белән эшләү учреждениеләрендә эшләүче тренерлар-укытучыларга һәм спортчы-инструкторларга югары нәтижеләр өчен 113,031 мең сум күләмдә ярдәм күрсәтүгә юнәлтелгән чараларга. <p>2021-2025 елларда Программаны ТР Саба муниципаль районы бюджеты хисабына финанслауның гомуми күләме 672 706,076 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2021 ел - 168 317,976 мең сум; 2022 ел - 133 448,000 мең сум; 2023 ел - 123 646,700 мең сум; 2024 ел - 123 646,700 мең сум; 2025 ел - 123 646,700 мең сум.</p> <p>Программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
<p>Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре</p>	<p>Программа чараларын гамәлгә ашыру 2025 елга түбәндәгеләрне арттырырга мөмкинлек бирәчәк:</p> <p>физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүче кешеләрнең халыкның гомуми санында 59,2 процентка кадәр өлеше;</p> <p>халыкның спорт корылмалары белән тәэмин ителешен Татарстан Республикасының социаль-икътисадый үсеш программасында билгеләнгән дәрәжәгә житкерергә;</p> <p>сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән һәм физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнүче затларның халыкның әлеге категориясенә гомуми санында 7 процентка кадәр өлеше.</p>

1. Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Өлеге Програма, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2009 елның 7 августындагы 1101-р күрсәтмәсе ; "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон; "Физик культура һәм спорт турында" 2008 елның 8 октябрәндәге 99-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы; "2013 - 2017 елларга балалар мәнфәгатьләрендәге гамәлләрнең республика стратегиясе турында" 2013 елның 11 февралендәге 90 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары; Россия Федерациясе Президентының балалар сәламәтләндерү ялын оештыру мәсьәләләре буенча 2012 елның 24 августындагы 34547-Пр номерлы йөкләмәләре һәм балалар ялын оештыру буенча региональ программаларны эшләү мәсьәләсе буенча 2012 елның 20 августындагы Пр-2215 номерлы йөкләмәләр исемлегенә, Россия Федерациясендә 2020 елга кадәр чорга физик культура һәм спортны үстерү стратегиясен исәпкә алып эшләнгән.

Програма сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, сәламәтлекне ныгытуга, халыкның барлык яшь төркемнәренә физик активлыгын һәм эзерлеген күтәргә, тулы канлы ял һәм сәламәт ял итү өчен шартлар тудыруга, республика, Россия һәм халыкара спорт ярышларында Саба районы спортчыларының спорт резервын һәм уңышлы чыгышларын эзерләүгә юнәлтелгән чараларны үтәүне күздә тотта.

Программаны гамәлгә ашыру Саба муниципаль районының һәм граждан жәмгыятең социаль-икътисадый үсеш стратегик ресурсы буларак, Татарстанның яшь буының интеллектуаль һәм физик үсеше, гражданлык позициясен формалаштыру, әхлакый тотрыклылык, социаль активлык, мөстәкыйльлек һәм икътисадый мөстәкыйльлеге өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән.

2. Программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

Программаның максаты Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында дәүләт яшьләр сәясәтен һәм физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

массакуләм физик культураны һәм спортны үстерү, халыкның сәламәтлеген ныгыту, Татарстанның спорт имиджын ныгыту;

яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү, республиканың конкурентлык сәләтен көчәйтүдә аның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның тормыш сыйфатын яхшырту өчен уңай шартларны тәмин итү;

спорт өлкәсендә дәүләт яшьләр сәясәтен һәм дәүләт сәясәтен камилләштерү.

1. Массакуләм физик культураны һәм спортны үстерү, Саба муниципаль районы халкының сәламәтлеген ныгыту.

2. Яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү, районның конкурентлык сәләтен ныгытуда аның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның тормыш сыйфатын яхшырту өчен оптималь шартларны тәмин итү.

3. Спорт өлкәсендә дәүләт яшьләр сәясәтен һәм дәүләт сәясәтен камилләштерү.

Програма чараларын гамәлгә ашыру 2025 елга түбәндәгеләрне арттырырга мөмкинлек бирәчәк:

Физкультура һәм спорт өлкәсендә:

физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнгән кешеләрнең халыкның гомуми санында 59,2 процентка кадәр өлеше;

халыкның спорт корымалары белән тәмин ителешен Татарстан Республикасының социаль-икътисадый үсеш программасында билгеләнгән дәрәжәгә житкерергә;

сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чиклэнгән затларның һәм физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгылләнүче инвалидларның халыкның әлеге категориясенен гомуми санында 7 процентка кадәр өлеше.

яшьләр сәясәте өлкәсендә:

7-35 яшьлек гражданның гомуми санында, оешкан ял формалары белән балалар һәм яшьләр саны 16 процентка кадәр;

даими нигездә яшьләр сәясәте учреждениеләренә йөрүче яшьләр санын арттыру.

3. Программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларда Программаны финанслау 674 560,417 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 170 172,317 мең сум;

2022 ел - 133 448,000 мең сум;

2023 ел - 123 646,700 мең сум;

2024 ел - 123 646,700 мең сум;

2025 ел - 123 646,700 мең сум.

2021-2025 елларда Программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 1 854,341 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:

2021 ел - 1 854,341 мең сум;

2022 ел - 0,000 мең сум;

2023 ел - 0,000 мең сум;

2024 ел - 0,000 мең сум;

2025 ел - 0,000 мең сум.

Шул исәптән 2021 елга:

- «Олимп» спорт мәктәбе» МБУдә хоккейны үстерүгә - 280,400 мең сум;

-- спорт мәктәпләрен жиһазландыру өчен спорт жиһазлары, инвентарь һәм экипировка сатып алуга («САБА-АРЕНА» СМ" МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ" МБУ) - 555,750 мең сум;

- мәктәптән тыш балалар белән эшләү учреждениеләрендә эшләүче тренерлар-укытучыларга һәм спортчы-инструкторларга югары нәтижәләр өчен 113,031 мең сум күләмендә ярдәм күрсәтүгә юнәлтелгән чараларга.

2021-2025 елларда Программаны ТР Саба муниципаль районы бюджеты хисабына финанслауның гомуми күләме 672 706,076 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:

2021 ел - 168 317,976 мең сум;

2022 ел - 133 448,000 мең сум;

2023 ел - 123 646,700 мең сум;

2024 ел - 123 646,700 мең сум;

2025 ел - 123 646,700 мең сум.

Программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре

Программаны гамәлгә ашыруның социаль нәтижәсе:

Физкультура һәм спорт өлкәсендә:

спорт инфраструктурасының тотрыклы үсеше һәм нәтижәлелеген арттыру;

халыкта, бигрәк тә балаларда, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә, физик культура һәм спорт белән даими шөгылләнүдә кызыксыну һәм ихтыяж булдыру, сәламәт яшәү рәвеше

күнекмэләрен формалаштыру, физик культура, спорт һәм сәламәт яшәү рәвеше өлкәсендә белемлелек дәрәжәсен күтәрү;

гражданнарға, аларның социаль хәленә бәйсез рәвештә, физик культура һәм спорт белән шөгьльләнү өчен тигез шартлар тудыру;

физик культура һәм спорт ярдәмендә яшьләр арасында наркоманияне, алкоголизмны, тәмәке тартуны һәм хокук бозуларны профилактикалауның нәтижәле системасын булдыру;

Россия, халыкара ярышларда һәм олимпия уеннарында район спортчыларының югары нәтижәләргә ирешү өчен нәтижәле система һәм шартлар тудыру;

милли төрләрән дә кертеп, төрле спорт төрләрән популярлаштыру һәм үстерү;

олимпия спорт төрләрән үстерү һәм Татарстан Республикасы һәм Россия жыелма командаларына спорт резервын әзерләү;

Паралимпия, сурдлимпия спорт төрләрән үстерү һәм сәламәтлеге ягыннан физик мөмкинлекләре чикләнгән кешеләргә спорт белән шөгьльләнү өчен шартлар тудыру.

“2021 - 2025 елларга Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасына
1 нче кушымта

1 Ярдәмче программа
“2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының физик культура һәм спорт өлкәсендә чаралар үткәрү”

1 Ярдәмче программа паспорты

1 Ярдәмче программа исеме	«2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының физик культура һәм спорт өлкәсендә чаралар үткәрү» муниципаль Ярдәмче программасы (алга таба - 1 Ярдәмче программа)
1 Ярдәмче программаны төп эшләрүче	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрү һәм спорт бүлеге
1 Ярдәмче программаның максатлары	1. Физик культура һәм спорт белән шөгылләнүдә халыкның агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын булдыру. 3. Сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру. 4. Саба муниципаль районының барлык халкына сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен шартлар тудыру
1 Ярдәмче программаның бурычлары	1. Яшәү, уку, хезмәт эшчәнлеген урыннарында халыкның төрле категорияләренә физик культура, спорт белән шөгылләнү өчен уңайлы шартлар тудыру. 2. Спортның төп төрләрен үстерү. 3. Физик активлыкны һәм сәламәт яшәү рәвешен системалы пропагандалауны оештыру
1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сәроклары	2021-2025 еллар.
1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәренә еллар һәм чыганақлар буенча бүленеше	2021-2025 елларда 1 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 31 500,000 мең сум тәшкіл итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 14 700,000 мең сум; 2022 ел - 4 200,000 мең сум; 2023 ел - 4 200,000 мең сум; 2024 ел - 4 200,000 мең сум; 2025 ел - 4 200,000 мең сум. 1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс

	елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.
1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре	1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2025 елга түбәндәгеләр күздә тотыла: системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче Саба муниципаль районы халкының өлешен 59,2 процентка кадәр житкерергә; халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәт күрсәтүләренең күләмен арттырырга һәм сыйфатын күтәрергә; гражданның авырулар дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм чакырылу яшендәге егетләрнең физик эзерлеген яхшыртырга; бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы һәм спорт төрләре буенча Россия Федерациясе жыелма командасы әгъзалары булган Саба муниципаль районы спортчылары санын арттырырга; сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрне физик тернәкләндерүнең һәм социаль адаптацияләүнең ролен физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә күтәрү.

1. 1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдә төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

1 Ярдәмче программа сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, сәламәтлекне ныгытуга, халыкның барлык яшь төркемнәренең физик активлыгын һәм эзерлеген күтәрүгә, тулы канлы ял һәм сәламәт ял итү өчен шартлар тудыруга, спорт резервын эзерләүгә һәм Саба районы спортчыларының республика, Россия һәм халыкара спорт ярышларында уңышлы чыгышларын уздыруга юнәлтелгән чараларны үтәүне күздә тотта.

Саба муниципаль районында физкультура һәм спортны үстерү уздырыла торган социаль сәясәтнең өстенлекле юнәлеше булып тора.

Районда 153 спорт корылмасы бар, 40 спорт төре культивацияләнә, халыкның 49,15%ы төрле дәрәжәдә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә тартылган.

2020 елда Саба муниципаль районы территориясендә универсаль спорт майданчыклары төзү программасын гамәлгә ашыру кысаларында баскетбол һәм волейбол өчен 1 майданчык төзелде.

Саба муниципаль районының спорт майданчыкларында халыкның барлык категорияләре спорт белән шөгыйльләнә. Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегенә белән беррәттән, район халкын физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү белән ижтимагый оешмалар да шөгыйльләнә.

Өлкән яштәгә кешеләр һәм сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән халык арасында сәламәтлекне саклап калуга һәм физик культураны һәм спортны пропагандалауга юнәлдерелгән спорт чаралары район ветераннар советы һәм ТР Инвалидлар федераль хезмәтенең район буенча филиалы ярдәмендә уздырыла.

Бүгенге көндә районда волейбол федерацияләре, “Көрәш”, хоккей клублары, бадминтон һәм өстәл теннисы буенча клублар эшли. Аларның 3 се спорт төрләре буенча юридик яктан рәсмиләштерелгән статуска ия. «Саба муниципаль районының Бадминтон клубы» жирле ижтимагый оешмасы, «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы буенча «Саба-Татарстан» өстәл теннисы клубы» жирле ижтимагый оешмасы, «Тимерхан» хоккей спорт клубы» ижтимагый оешмасы.

Спорт төрләре буенча федерацияләр һәм клублар белән эшлэгәндә Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегә түбәндәге максатларны һәм бурычларны куя:

- Саба муниципаль районында федерацияләр һәм клублар белән берлектә спорт төрләрен үстерү, аның халык сәламәтлеген ныгытуда үсешен арттыру, спорт төрләрен пропагандалау һәм популярлаштыру, югары квалификацияле тренерлар, судьялар һәм спортчылар әзерләү системаларын эшләү, халыкның барлык катламнарын физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү.

Физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче муниципаль берәмлек халкын колачлау динамикасы:

- 2018 елда - 14049 кеше (45%)
- 2019 елда - 13971 кеше (45%)
- 2020 елда - 14524 кеше (47,1%) булган.

Спорт мәктәпләре учреждениеләрендә (СШ) шөгыйльләнүче балаларны колачлау

- 2018 елда - 1127 кеше
- 2019 елда - 1467 кеше
- 2020 елда - 1538 кеше булган

Инвалидлар белән физик-сәламәтләндерү эше - 19,4 % (863 кеше)

Саба муниципаль районының яшьләр эшләре һәм спорт бүлегә эшчәнлегенә төп формаларының берсе булып житештерүдә физик культураны кертү тора. Районда физкультура-спорт эшен алып баручы 50дән артык предприятие һәм учреждение исәпләнә.

Кайбер житештерү предприятиеләрендә үз спорт цехлары, тренажер заллары бар.

Барлык предприятиеләр һәм учреждениеләр мини-футбол, волейбол, бадминтон, өстәл теннисы, чаңгы ярышларында катнаша, аларның кайберләре футбол буенча чемпионатта катнаша. “Татарстан чаңгы юлы”нда, “Татарстан кроссы”нда, шулай ук “Тимерман” чаңгы ярышларында актив катнашалар. Предприятие һәм учреждениеләр хезмәткәрләре арасында ГТО нормаларын кертү буенча актив эш алып барыла.

Бүген Саба муниципаль районын хаклы рәвештә Татарстан Республикасының спорт үзәкләренә берсе дип атарга мөмкин.

2020 елның 18 гыйнварында Байлар Сабасында чаңгы узышы-TIMERMAN спорт чаралары сериясенә яңа сезонының беренче ярышы-Төнге чаңгы ярышлары узды. Татарстаннан һәм Россиянең башка күп кенә төбәкләреннән 450 гә якын кеше 5 км һәм 15 км дистанцияләргә чыкты, ә махсус яшь катнашучылар өчен балалар чабышы оештырылды.

Саба районында массакуләм чаралар уздырыла. 2020 елның иң массакуләм чаралары арасында - “Татарстан чаңгы юлы-2020” массакуләм узышы булды, анда 4428 саба кешесе катнашты, Физкультура көне, “Татарстан кроссы-2020” массакуләм узышы булды, анда районның 4564 кешесе катнашты.

Саба районында ел саен авыл жирлекләре, район учреждениеләре һәм оешмалары арасында жәйге һәм кышкы спорт төрләре буенча Спартакиадалар уздырыла.

Жәйге Спартакиада волейбол, футбол, жиңел атлетика, йөзү, ату, бадминтон кебек спорт төрләрен үз эченә ала.

Кышкы Спартакиаданың спорт төрләре - чаңгы ярышлары, хоккей (урам хоккей тартмаларында), гер спорты, армспорт, өстәл теннисы, шашка, шахмат.

Әлегә Спартакиаданы уздырганнан соң, иң яхшылар күпбаскычлы район ярышларында катнаша, алар ел дәвамында бара. Иң яхшылар, Саба районының данын яклап, республика ярышларында катнашу хокукына ия.

Һәр ике ел саен республика программасы буенча жәйге авыл спорт уеннарына сайлап алу ярышлары үткәрелә.

Район оешмалары һәм авыл жирлекләре арасында спорт төрләре буенча төрле чемпионатлар кызыклы булды, мәселән, ирләр командалары арасында волейбол буенча Саба районы чемпионатында 286 кеше катнашты, ә хатын-кызлар командалары арасында 424 кеше. Уеннар беренче һәм югары ике лигада узды.

Шул ук вакытта, даими рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче халыкның гомуми өлеше башка районнарда караганда бер аз югарырак булуга карамастан, шөгыйльләрне колачлау өчен халыкның күренә торган запасы күзәтелә. Бу өлеш мәктәп укучылары, пенсионерлар һәм хатын-кызлар арасында аеруча сизелә. Аерым уңышларга карамастан, татар-башкорт милли спорт көрәше, ир-атлар һәм хатын-кызлар футболы кебек аерым төрләр буенча күрсәткечләр канәгатьләнелерлек түгел. Кайбер авыл жирлекләрендә физик культураны һәм спортны үстерү мәсьәләләренә игътибар житәрлек түгел. Әлеге жирлекләрдән ярышларда спортчыларның катнашуы мәжбүри, ашыгыч характерда.

2. 1 Ярдәмче программаның төп максатлары һәм бурычлары, гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

1 Ярдәмче программаның төп максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүдә халыкның агымдагы ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру;

- Саба муниципаль районында сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру;

- Саба муниципаль районының бөтен халкы өчен сәламәт яшәү рәвеше алып бару өчен шартлар тудыру.

Бу максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерүнең норматив хокукый базасын камилләштерү;

- физик культура һәм спорт өлкәсендә объектларны исәпкә алуның һәм алардан файдалануның нәтижәле системасын булдыру;

- физкультура-спорт эшчәнлеген матди-техник һәм кадрлар белән тәмин итүне камилләштерү;

- физкультура-спорт эшчәнлеген оештыруның яңа формаларын кертү;

- жәмәгать физкультура-спорт оешмаларына дәүләт ярдәме чараларын күрсәтү;

- заманча спорт-савыктыру комплекслары, махсулаштырылган спорт корымалары төзү;

- яшәү, уку, хезмәт эшчәнлеген урыны буенча халыкның төрле категорияләренә физик культура, спорт белән шөгыйльләнү өчен уңайлы шартлар тудыру;

- спортның төп төрләрен үстерү;

- югары класслы спортчыларны һәм спорт резервын эзерләү;

- югары квалификацияле физкультура һәм спорт белгечләрен эзерләүдә ярдәм итү;

- физик активлыкны һәм сәламәт яшәү рәвешен системалы пропагандалауны оештыру.

Әлеге бурычларны хәл итү Саба муниципаль районы халкының сәламәтлеген ныгыту өчен шартлар тудырырга, райондагы демографик хәлне яхшыртырга, массакүләм спортны һәм югары казанышлар спортын үстерергә һәм популярлаштырырга мөмкинлек бирәчәк.

1 Ярдәмче программа 2021-2025 еллар дәвамында гамәлгә ашырылачак.

1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2025 елга түбәндәгеләр күздә тотыла:

системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче Саба муниципаль районы халкының өлешен 59,2 процентка кадәр житкерергә;

халыкның спорт корымалары белән тәмин ителешен Татарстан Республикасының социаль-икътисадый үсеш программасында билгеләнгән дәрәжәгә житкерергә;

халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәт күрсәтүләренә күләмен арттырырга һәм сыйфатын күтәргә;

гражданнарның авырулар дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәргә һәм чакырылу яшендәге егетләрнең физик эзерлеген яхшыртырга;

бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы һәм спорт төрләре буенча Россия Федерациясе жыелма командасы әгъзалары булган Саба муниципаль районы спортчылары

санын арттырырга;

сәләмәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрне физик тернәкләндерүнең һәм социаль адаптацияләүнең ролен физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә күтәрү.

3. 1 Ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларда 1 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 31 500,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 14 700,000 мең сум;

2022 ел - 4 200,000 мең сум;

2023 ел - 4 200,000 мең сум;

2024 ел - 4 200,000 мең сум;

2025 ел - 4 200,000 мең сум.

1 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. Ярдәмче программалар чаралары исемлеге (1 Ярдәмче программа)

Чаралар исеме	Төп чараларны үтәү вакыты	Жаваплы башкаручылар
«Спорт - тормыш нормасы» федераль проекты кысаларында кече спорт мәйданчыклары булдыру өчен спорт-технологик жайланмалар сатып алу	ел саен	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Башкарма комитеты, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Сабантуй» СМ» МБУ
Хоккей буенча Татарстан Республикасы чемпионатында һәм (яисә) хоккей буенча Россия Федерациясе чемпионатында (А төркемчәсе) муниципаль спорт мәктәпләре спорт командаларының катнашуы һәм спорт әзерлеге программаларын гамәлгә ашыру	ел саен	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге һәм Саба муниципаль районының «Олимп» СМ» МБУ
Татарстан Республикасының спорт резервын әзерләүче муниципаль физкультура спорт оешмаларын жиһазлау өчен спорт жиһазлары, экипировка һәм инвентарь сатып алу	ел саен	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Сабантуй» СМ» МБУ

«Хезмәткә һәм оборонага эзер» (ГТО) Бөтенроссия физкультура-спорт комплексын һәм аны үтәүгә эзерлек системасын популярлаштыру	ел саен	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Саба-йөзү бассейны» "СК" МБУ
Спорт учреждениеләрен тәмин итү (тоту)	ел саен	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Нарат» СК» МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Саба-йөзү бассейны» "СК" МБУ
Физик культура һәм спорт өлкәсендә хезмәткәрләрнең хезмәт хакы	ел саен	Саба муниципаль районының Башкарма комитеты, Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Нарат» СК» МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Саба-йөзү бассейны» "СК" МБУ
Хезмәткәрләргә - спорт резервын эзерләүче физкультура спорт оешмаларының яшь белгечләренә түләү	ел саен	Саба муниципаль районының Башкарма комитеты, Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Нарат» СК» МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Саба-йөзү бассейны» "СК" МБУ
Югары квалификацияле спортчылар эзерләгән өчен тренерларга, шулай ук ярышларда алган нәтижеләре өчен спортчыларга һәм спорт резервын эзерләүне гамәлгә ашыручы муниципаль физкультура спорт оешмаларында эшләүче инструкторларга түләү	ел саен	«Нарат» СК» МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «САБА-АРЕНА» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ» МБУ, Саба муниципаль районының «Саба-йөзү бассейны» "СК" МБУ

5. 1 Ярдәмче программаны тормышка ашыру механизмы

1 Ярдәмче программада катнашучылар эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм координацияләү өчен җаваплы булып Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге тора, ул предприятие житәкчеләре, жирле үзидарә органнары һәм башка оешмалар белән берлектә:

программа чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыруга чыгымнарны, шулай ук 1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмын төгәлләштерү буенча билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр эзерли;

квартал саен хисап кварталыннан соң килә торган айның 15 енә кадәр 1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның барышы турында хисап эзерли һәм аны Саба муниципаль - районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегенә тапшыра.

Хисап мәгълүматын жыю һәм агрегатлау өчен җаваплы булып Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге тора.

Хисап кварталыннан соң килүче айның 10 ына кадәр 1 Ярдәмче программаны үтәүчеләр Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегенә 1- Ярдәмче программа чаралары үтәләше турында мәгълүмат тапшыралар

6. 1 Ярдәмче программаның икътисадый, социаль нәтижәләлеген бәяләү

1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый нәтижәләлеккә түбәндәгеләр исәбеннән ирешеп булачак:

район халкының физик культура, спорт белән шөгыйльләнү дәрәжәсен күтәрү;

бөтенроссия һәм халыкара ярышларда Саба муниципаль районы спортчылары ирешкән нәтижәләрне үстөрү;

халыкның төрле төркемнәре арасында авыручылар саны кимү; хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге егетләрнең физик эзерлеген яхшырту;

балалар һәм яшьләрне спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү;

физкультура-спорт хезмәтләренең, шул исәптән түләүле хезмәт күрсәтүләрнең һәркем файдалана алырлык булуын, төрлелеген һәм сыйфатын арттыру;

сәләмәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрне физик тернәкләндерү һәм социаль адаптацияләү өчен мөмкинлекләренә киңәйтү;

Саба муниципаль районы гражданның ял итүнең савыктыручы актив формаларына ихтыяжларын канәгәтләндерү.

7. 1 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәләрен бәяләү индикаторлары

1 нче таблицада Саба муниципаль районының халык төркемнәре арасында физик культура һәм спорт үсешен характерлаучы төп максатчан күрсәткеләре китерелде:

№	Күрсәткеч, индикатор исеме	2018 ел	2019 ел	2020 ел
1	Систематик рәвештә спорт һәм физик культура белән шөгыйльләнүче халык саны (кеше)	14049	13971	14524
2	Системалы рәвештә спорт һәм физик культура белән шөгыйльләнүче халыкның чагыштырма күләме (%)	45%	45%	47,1%
3	Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнүче инвалидлар (кеше) саны	557	863	863
4	Шулардан инвалид балалар			
5	Физик культура һәм спорт белән системалы рәвештә шөгыйльләнүче инвалидларның чагыштырма күләме (%)	11,3	19,4	19,4
6	Социаль нормативтан майданнар белән тәэмин ителеш, шул исәптән:			
7	спорт заллары	37	40	40
8	яксы спорт корымалары	146	153	154
9	йөзү бассейнары	24,37	24,37	24,37

“2021 - 2025 елларга Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасына
2 нче кушымта

2 Ярдәмче программа
“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү”

2 Ярдәмче программа паспорты

2 Ярдәмче программаның исеме	«2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү» муниципаль Ярдәмче программасы (алга таба - 2 Ярдәмче программасы)
2 Ярдәмче программаның төп эшләнүче	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге
2 Ярдәмче программаның максатлары	1. Физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру. 2. Физик культура һәм спорт белән шөгыйльләндүдә халыкның агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын булдыру.
2 Ярдәмче программаның бурычлары	8. Саба муниципаль районы халкы белән физик культураны һәм спортны үстерүнең норматив хокукый базасын камилләштерү. 9. Физкультура һәм спорт өлкәсендә объектларны исәпкә алуның һәм алардан файдалануның нәтижәле системасын булдыру. 10. Физкультура-спорт эшчәнлеген финанс, матди-техник һәм кадрлар белән тәмин итү механизмнарын камилләштерү. 11. Физкультура-спорт эшчәнлеген оештыруның яңа формаларын кертү. 12. Иجتимагый физкультура-спорт оешмаларына дәүләт ярдәме күрсәтү. 13. Спорт резервын һәм югары класслы спортчыларны эзерләү. 14. Югары квалификацияле физкультура һәм спорт белгечләре эзерләүдә ярдәм итү. 15. Физик активлыкны һәм сәламәт яшәү рәвешен системалы пропагандалауны оештыру
2 Ярдәмче программаның гамәлгә ашыру сроклары	2021-2025 еллар.
2 Ярдәмче программаның финанслау күләмнәренә	2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны финанслау барлыгы 643 060,417 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2021 ел - 155 472,317 мең сум; 2022 ел - 129 248,000 мең сум;

<p>еллар һәм чыганаклар буенча бүленеше</p>	<p>2023 ел - 119 446,700 мең сум; 2024 ел - 119 446,700 мең сум; 2025 ел - 119 446,700 мең сум. 2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 1 854,341 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән: 2021 ел - 1 854,341 мең сум; 2022 ел - 0,000 мең сум; 2023 ел - 0,000 мең сум; 2024 ел - 0,000 мең сум; 2025 ел - 0,000 мең сум. Шул исәптән 2021 елга: - «Олимп» спорт мәктәбе» МБУдә хоккейны үстерүгә - 280,400 мең сум; - спорт мәктәпләрен жиһазландыру өчен спорт жиһазлары, инвентарь һәм экипировка сатып алуга («САБА-АРЕНА» СМ" МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ" МБУ) - 555,750 мең сум; - мәктәптән тыш балалар белән эшләрү учреждениеләрендә эшләрүче тренерлар-укытучыларга һәм спортчы-инструкторларга югары нәтижәләр өчен 113,031 мең сум күләмендә ярдәм күрсәтүгә юнәлтелгән чараларга. 2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 641 206,076 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән: 2021 ел - 153 617,976 мең сум; 2022 ел - 129 248,000 мең сум; 2023 ел - 119 446,700 мең сум; 2024 ел - 119 446,700 мең сум; 2025 ел - 119 446,700 мең сум. 2 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
<p>2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган соңгы нәтижәләре</p>	<p>2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2025 елга түбәндәгеләр күздә тотыла: системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче Саба муниципаль районы халкының өлешен 59,2 процентка кадәр житкерергә; халыкның спорт корылымалары белән тәэмин ителешен Татарстан Республикасының социаль-икътисадый үсеш программасында билгеләнгән дәрәжәгә житкерергә; халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәт күрсәтүләренең күләмен арттырырга һәм сыйфатын күтәрергә; гражданнарның авырулар дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм чакырылу яшендәге егетләренең физик әзерлеген яхшыртырга; бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы һәм спорт төрләре буенча Россия Федерациясе жыелма командасы әгъзалары булган Саба муниципаль районы спортчылары санын арттырырга;</p>

	сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чиклэнгән кешеләрне физик тернәкләндерүнең һәм социаль адаптацияләнүнең ролен физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә күтәрү.
--	---

1. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика, күрсәтелгән өлкәдә төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

Бик тиз үсә торган мәгълүмати технологияләр, кешенең глобаль мәгълүмат киңлегенә югары интеграцияләнүе шартларында, кагыйдә буларак, заманча жәмгыятьтә шәхеснең тулы кыйммәтле эшчәнлеге белән бәйлә проблемалар кискенләшә. Шул ук вакытта барлыкка килгән йөкләнеш, компьютер белән эшләр (заманча дөньяда төп мәгълүмат чыганагы) үз сәламәтлеге белән шөгыйльләнүгә вакытны киметә. Бигрәк тә бу проблема балалар өчен актуаль. Бүген уку эшчәнлегенә аерым аспектлары укучыларның сәламәтлегенә тискәре йогынты ясаучы фактор буларак карала. Һәм моның сәбәбе, барыннан да элек, югары уку йөкләнеше, физик тәрбия буенча һәрвакытта да нәтижәле булмаган уку процессы, кирәкле критерийлар булмау һәм педагогларны, ата-аналарны, укучыларны сәламәтлекне ныгытуга тиешенчә мотивацияләмәү.

Хезмәт, мәгариф, ял итү өлкәләре үсешенә прогрессив тенденцияләре белән аңлатылган кешегә карата арта баручы таләпләр физик культураның югары дәрәжәдә булуын күрсәтә, ә икенче яктан, бу өлкәләрдә аның эшчәнлеге түбән дәрәжәдә булуы, кешегә сәламәтлек ныгытуда ныклык запасын бирми. Бу халыкка (бигрәк тә яшьләргә) бөтен потенциалын тормышка ашырырга, гармонияле рәвештә үсәргә һәм жәмгыятьнең социаль-сәяси һәм икътисадый корылышының уңайсыз шартларына нәтижәле каршы торырга мөмкинлек бирми.

Жәмәгать аңында тулаем жәмгыятьнең һәм һәр кешенең физик культурасы аерым-аерым сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру һәм тормышка ашыруның төп шарты булып тора дигән фикер ныгырга тиеш. Ул, үз чиратында, яхшы халәт һәм күтәренке кәеф нигезенә түгел, ә жәмгыятьне савыктыруга юл, аның күп кенә социаль проблемаларын хәл итүгә нигез булып тора.

Саба муниципаль районында физкультура һәм спортны үстерү уздырыла торган социаль сәясәтнең өстенлекле юнәлеше булып тора.

Районда 153 спорт корылмасы бар, 40 спорт төре культивацияләнә, халыкның 49,15%ы төрле дәрәжәдә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә тартылган.

Шул ук вакытта, даими рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче халыкның гомуми өлеше башка районнарда караганда бер аз югарырак булуга карамастан, шөгыйльләрне колачлау өчен халыкның күренә торган запасы күзәтелә. Бу өлеш мәктәп укучылары, пенсионерлар һәм хатын-кызлар арасында аеруча сизелә. Аерым уңышларга карамастан, татар-башкорт милли спорт көрәше, ир-атлар һәм хатын-кызлар футболы кебек аерым төрләр буенча күрсәткечләр канәгатьләнәрлек түгел. Кайбер авыл жирлекләрендә физик культураны һәм спортны үстерү мәсьәләләренә игътибар житәрлек түгел. Әлеге жирлекләрдән ярышларда спортчыларның катнашуы мәжбүри, ашыгыч характерда.

2. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

2 Ярдәмче программаның төп максатлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- физик культура һәм спорт өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру;
- физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүдә халыкның агымдагы ихтияжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру;

Бу максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- Саба муниципаль районнда физик культураны һәм спортны үстерүнең норматив хокукый базасын камилләштерү;
- физик культура һәм спорт өлкәсендә объектларны исәпкә алуның һәм алардан файдалануның нәтижәле системасын булдыру;
- физкультура-спорт эшчәнлеген матди-техник һәм кадрлар белән тәмин итүне камилләштерү;
- физкультура-спорт эшчәнлеген оештыруның яңа формаларын кертү;
- жәмәгать физкультура-спорт оешмаларына дәүләт ярдәме чараларын күрсәтү;
- заманча спорт-савыктыру комплекслары, махсулаштырылган спорт корылмалары төзү;
- яшәү, уку, хезмәт эшчәнлеген урыны буенча халыкның төрле категорияләренә физик культура, спорт белән шөгыйльләнү өчен уңайлы шартлар тудыру;
- спортның төп төрләрен үстерү;
- югары класслы спортчыларны һәм спорт резервын әзерләү;
- югары квалификацияле физкультура һәм спорт белгечләрен әзерләүдә ярдәм итү;
- физик активлыкны һәм сәламәт яшәү рәвешен системалы пропагандалауны оештыру.

Әлеге бурычларны хәл итү Саба муниципаль районы халкының сәламәтлеген ныгыту өчен шартлар тудырырга, райондагы демографик хәлне яхшыртырга, массакүләм спортны һәм югары казанышлар спортын үстерергә һәм популярлаштырырга мөмкинлек бирерчәк.

2 Ярдәмче программа 2021-2025 еллар дәвамында гамәлгә ашырылачак.

Аны гамәлгә ашыруның нәтижәлеген мониторинглау өчен, расланган максатчан күрсәткечләренә исәпкә алып, түбәндәге гомумкабул ителгән индикаторлар кулланылачак.

Россия Федерациясендә 2025 елга кадәр физик культура һәм спортны үстерү стратегияләре, шулай ук спорт корылмалары белән тәмин ителешнең билгеләнгән - нормативлары:

халыкның гомуми санында физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүче халыкның өлеше 32,6 процент;

физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүче сәламәтлеген ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән затларның әлеге категория халкының гомуми санындагы өлеше 7 процент;

спорт-массакүләм чаралар саны, 152 берәмлек;

6-15 яшьлек балалар һәм яшүсмерләрнең гомуми санында, спорт мәктәбендә шөгыйльләнүче балалар һәм яшүсмерләр өлеше 26,8 процент;

югары класслы спортчылар саны - барлығы 1 (кеше), шул исәптән: 1 халыкара класслы спорт мастеры һәм Россия гроссмейстерлары; Россия спорт мастеры; спорт мастерына кандидатлар;

физкультура-савыктыру һәм спорт эшен халыкның төрле категорияләре һәм төркемнәре белән гамәлгә ашыручы, белгечлек буенча эшләүче физкультура-спорт оешмаларының квалификацияле тренерлары һәм тренер-мөгаллимнәре саны, 161 кеше;

спорт корылмалары саны, 153 берәмлек;

2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2025 елга түбәндәгеләр күздә тотыла:

системалы рәвештә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче Саба муниципаль районы халкының өлеше 59,2 процентка кадәр житкерергә;

халыкның спорт корылмалары белән тәмин ителешен Татарстан Республикасының социаль-иқтисади үсеш программасында билгеләнгән дәрәжәгә житкерергә;

халыкка түләүле физкультура-спорт хезмәт күрсәтүләренә күләм арттырырга һәм сыйфатын күтәргә;

гражданнарның авырулар дәрәжәсен киметергә, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм чакырылу яшендәге егетләрнең физик әзерлеген яхшыртырга;

бөтенроссия һәм халыкара ярышларда чыгыш ясаучы һәм спорт төрләре буенча Россия Федерациясе жыелма командасы әгъзалары булган Саба муниципаль районы спортчылары

санын арттырырга;

саламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнган кешеләрне физик тернәкләндерүнең һәм социаль адаптацияләүнең ролен физик культура һәм спорт чаралары ярдәмендә күтәрү.

3. 2 Ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны финанслау барлыгы 643 060,417 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2021 ел - 155 472,317 мең сум;

2022 ел - 129 248,000 мең сум;

2023 ел - 119 446,700 мең сум;

2024 ел - 119 446,700 мең сум;

2025 ел - 119 446,700 мең сум.

2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 1 854,341 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:

2021 ел - 1 854,341 мең сум;

2022 ел - 0,000 мең сум;

2023 ел - 0,000 мең сум;

2024 ел - 0,000 мең сум;

2025 ел - 0,000 мең сум.

Шул исәптән 2021 елга:

- «Олимп» спорт мәктәбе» МБУдә хоккейны үстерүгә - 280,400 мең сум;

- спорт мәктәпләрен жиһазландыру өчен спорт жиһазлары, инвентарь һәм экипировка сатып алуга («САБА-АРЕНА» СМ" МБУ, «Олимп» СМ» МБУ, «Сабантуй» СМ" МБУ) - 555,750 мең сум;

- мәктәптән тыш балалар белән эшләү учреждениеләрендә эшләүче тренерлар-укутучыларга һәм спортчы-инструкторларга югары нәтижәләр өчен 113,031 мең сум күләмендә ярдәм күрсәтүгә юнәлтелгән чараларга.

2021-2025 елларда 2 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 641 206,076 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:

2021 ел - 153 617,976 мең сум;

2022 ел - 129 248,000 мең сум;

2023 ел - 119 446,700 мең сум;

2024 ел - 119 446,700 мең сум;

2025 ел - 119 446,700 мең сум.

2 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

2 Ярдәмче программада катнашучыларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм координацияләү өчен җаваплы булып Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге тора, ул предприятие җитәкчеләре, жирле үзидарә органнары һәм башка оешмалар белән берлектә:

программа чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыруга чыгымнарны, шулай ук 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмын төгәлләштерү буенча билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр әзерли;

квартал саен, хисап кварталыннан соң килә торган айның 15 енә кадәр, 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның барышы турында хисап эзерли һәм аны Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегенә тапшыра.

Хисап мәгълүматын жыю һәм агрегатлау өчен жаваплы булып Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге тора.

Хисап кварталыннан соң килүче айның 10 числосына кадәр 2 Ярдәмче программаны үтәүчеләр Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлегенә чаралар үтәләше турында мәгълүмат тапшыра.

5. 2 Ярдәмче программаның икътисадый, социаль һәм экологик нәтижәләлеген бәяләү

2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый нәтижәлелек түбәндәгеләр исәбеннән тәмин ителәчәк:

район халкының физик культура, спорт белән шөгыйльләнү дәрәжәсен күтәрү;

бөтенроссия һәм халыкара ярышларда Саба муниципаль районы спортчылары ирешкән нәтижәләргә үстерү;

халыкның төрле төркемнәре арасында авыручылар саны кимү; хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге егетләргә физик эзерлеген яхшырту;

балалар һәм яшьләргә спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү;

физкультура-спорт хезмәтләренә, шул исәптән түләүле хезмәт күрсәтүләргә һәркем файдалана алырлык булуын, төрлелеген һәм сыйфатын арттыру;

сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән кешеләргә физик тернәкләндерү һәм социаль адаптацияләү өчен мөмкинлекләргә киңәйтү;

Саба муниципаль районы гражданның ял итүнең савыктыручы актив формаларына ихтыяжларын канәгатьләндерү.

6. 2 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәләрен бәяләү индикаторлары

Төп чараларны үтәү вакыты	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары (үлчәү берәмлекләре)	Индикаторларның күрсәткечләре (фараз)				
		2021	2022	2023	2024	2025
ел саен	спорт билгеләнешендәге объектлар саны, берәмлек	149	152	158	161	163
	халыкның спорт заллары белән тәмин ителеше, %	40,4	45	49,15	51,5	52,5
	халыкның ясси спорт корымалары белән тәмин ителеше, %	146	148	150	152	154
	халыкның йөзү бассейнлары белән тәмин ителеше %	328	334	336	339	343
	спорт билгеләнешендәге объектларның бердәм үткәрү сәләте, %	149	152	158	161	163
	югары һәм урта махсус белемле штатлы белгечләр, тренерлар һәм физик культура һәм спорт укытучылары саны, кеше	40,4	45	49,15	51,5	52,5
	спорт төрләре буенча секцияләрдә, төркемнәрдә һәм бүлекләрдә, физкультура-савыктыру юнәлешендәге төркемнәрдә, - клубларда һәм үзәкләрдә даими шөгыйльләнүче гомуми кеше саны (район халкының гомуми санына карата процентлар)	146	148	150	152	154
	спорт-массакуләм чаралар саны	328	334	336	339	343
	сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән затлар өлеше	149	152	158	161	163

“2021-2025 елларга Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасына
3 нче кушымта

3 Ярдәмче программа
“2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү” муниципаль программасы кысаларында социаль һәм инженерлык инфраструктурасына бюджет инвестицияләре һәм капитал ремонт”

3 Ярдәмче программа паспорты

3 Ярдәмче программа исеме	«2021 - 2025 елларга Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында физик культураны һәм спортны үстерү» муниципаль программасы кысаларында социаль һәм инженерлык инфраструктурасына бюджет инвестицияләре һәм капитал ремонт» 3 Ярдәмче программасы (алга таба - 3 Ярдәмче программа)
3 Ярдәмче программаның төп эшләрчәсе	Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә һәм спорт бүлеге, Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсенә Саба бүлеге
3 Ярдәмче программаның максаты	<ol style="list-style-type: none"> 1. Массакүләм спортны популярлаштыру һәм жәмгыятьнең төрле катламнарын физик культура һәм спорт белән даими шөгылләнүгә жәлеп итү юлы белән төрле дәрәжәдәге ярышларны уздыру, спорт резервын әзерләү, халыкның сәламәтлеген ныгыту өчен шартлар тудыру. 2. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының яшүсмерләр клублары челтәрен торгызу һәм үстерү. 3. «Кояшкай» стационар лагере базасында балаларның ялын һәм сәламәтләндрүне нәтижәле оештыру һәм үстерү өчен уңай шартлар тудыру. 4. Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәле аргыту өлкәсендә дүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
3 Ярдәмче программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сәламәтлекләре ягыннан мөмкинлекләре чикләнган затлар һәм инвалидлар файдалана алырлык заманча спорт-сәламәтләндрү комплекслары, махсулаштырылган спорт корылмалары төзелеше 2. Спорт объектларын һәм яшьләр сәясәте учреждениеләрен реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау, шулай ук ремонт эшләрән уздыруга проект-смета документациясен әзерләү, шул исәптән объектларны кирәкле жиһазлар һәм техник чаралар белән тәмин итү. 3. Яшүсмерләр клубларының һәм яшьләр үзәкләрәнә матди базасын капитал ремонтлау һәм ныгыту. 4. Балалар сәламәтләндрү лагерьларында капитал ремонт һәм объектлар төзү. 5. Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә энергетика ресурсларын куллануны киметү
3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру	2021-2025 еллар.

сроклары	
3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы.	<p>2021-2025 елларда 3 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 0,000 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2021 ел - 0,000 мең сум; 2022 ел - 0,000 мең сум; 2023 ел - 0,000 мең сум; 2024 ел - 0,000 мең сум; 2025 ел - 0,000 мең сум.</p> <p>3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.</p>
3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижеләре	<p>3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2025 елга түбәндәгеләргә ирешү күздә тотыла:</p> <p>спорт корылмалары санын арттыру; спорт объектларының бер мәртәбә үткәрү сәләтен 33,75 процентка кадәр тәмин итү; заманчалаштырылган яшүсмерләр клублары санын арттыру; уртача һәм югары дәрәжәдәге уңайлылыгы булган савыктыру лагерьларының санын арттыру; яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә) - кв. метрга 71,09 кВт сәг.; яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә жылылык энергиясенә чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә) - кв. метрга 0,094 Гкал; яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә салкын суның чагыштырма чыгымы (1 кешегә исәпләгәндә) - бер кешегә 65,21 куб. метр; яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә табигый газның чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә) - кв. метрга 5,51 куб. метр.</p>

1. 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика күрсәтелгән өлкәдәге төп проблемаларны тасвирлау һәм аның үсеш фаразы

3 Ярдәмче программа Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы лагерьлары базасында балаларның тулы ялын һәм аларны савыктыру, яшәү урыны буенча балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру, халыкның төрле категорияләрендә физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен, шулай ук яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләренәң энергетик нәтижеләлеген арттыру өчен шартлар тудыруны күздә тотта.

Хәзерге вакытта «Кояшкай» балалар савыктыру лагеренң, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениесенәң матди-техник базасы шактый яңартуны таләп итә.

Спорт инфраструктурасын үстерү һәм акрынлап камилләштерү өлкәсендә уңай динамика күзәтелә.

Спорт һәм яшьләр сәясәте учреждениеләренәң эшчәнлегә жылылык, яктырту, вентиляция һәм биналарны кондиционерлау, шулай ук аларны су белән тәмин итү өчен энергия ресурсларын куллану белән бәйле. Спорт һәм яшьләр сәясәте учреждениеләренә йөрүнең артуы алар тарафыннан ягулык-энергетика ресурсларын куллануның котылгысыз артуына китерә. Әлегә 3 Ярдәмче программа чишә торган проблемаларның берсе-

икътисадый үсешнең энергетик киртэләрен жиңү, шул исәптән энергия саклау чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә азат ителә торган акчаларны экономияләү.

2. 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның төп максатлары һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары

Төп максатлар түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1. Массакүләм спортны популярлаштыру һәм жәмгыятьнең төрле катламнарын физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү юлы белән төрле дәрәжәдәге ярышларны уздыру, спорт резервын эзерләү, халыкның сәламәтлеген ныгыту өчен шартлар тудыру.

2. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының яшүсмерләр клублары чөлтәрен торгызу һәм үстерү.

3. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының стационар лагерьлары базасында балалар ялын һәм сәламәтләндрүне нәтижәле оештыру һәм үстерү өчен уңай шартлар тудыру.

4. Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру.

3 Ярдәмче программасы максатларына ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Сәламәтлекләре ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән затлар һәм инвалидлар файдалана алырлык заманча спорт-сәламәтләндрү комплекслары, махсулаштырылган спорт корылмалары төзелеше

2. Спорт объектларын һәм яшьләр сәясәте учреждениеләрен реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау, шулай ук ремонт эшләрен уздыруга проект-смета документациясен эзерләү, шул исәптән объектларны кирәкле жиһазлар һәм техник чаралар белән тәмин итү.

3. Яшьләр үзәкләренең матди базасын капитал ремонтлау һәм ныгыту.

4. Балалар сәламәтләндрү лагерьларында капитал ремонт һәм объектлар төзү.

5. Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә энергетика ресурсларын куллануны киметү.

Күрсәтелгән бурычларны хәл итү Татарстан Республикасы халкының сәламәтлеген ныгыту, балаларның һәм яшүсмерләрнең ялын оештыру, аларның ялын һәм сәламәтләндрүен оештыру, райондагы демографик хәлне яхшырту, массакүләм спортны һәм югары казанышлар спортын (профессиональ спорт) үстерү һәм популярлаштыру, районның спорт имиджын тагын да ныгыту максатыннан жәмгыятьнең төрле катламнарын физик культура һәм спорт белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү мөмкинлеген бирчәк, күзәтүчесезлек, экстремизм, хокук бозу, тәмәке тарту, алкогольизм, наркомания һәм башка социаль тискәре күренешләренә профилактикалауга, шулай ук ягулык-энергетика ресурсларын рациональ файдалануга ярдәм итәчәк.

Үсеп килүче буынны уңайлы ял шартлары белән тәмин итү максатында 3 Ярдәмче программа тарафыннан «Яшьлек» яшьләр үзәгенең матди базасын ныгыту каралган, ул үз эченә жиһазлар, спорт инвентарьлары, техника сатып алуны ала.

Муниципаль районның спорт инфраструктурасын үстерү максатыннан спорт белән шөгыйльләнү өчен спорт корылмалары чөлтәрен яхшырту һәм киңәйтү чаралары каралган, алар халык йөри алырлык урыннарда реконструкция ясау, универсаль спорт майданчыклары төзүне үз эченә ала.

Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру чаралары кысаларында, аларны энергия ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазлау, мәжбүри энергетика тикшеренүләре уздыру һәм энергияне сак тоту чараларын гамәлгә ашыру буенча эш оештырылды.

3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген мониторинглау өчен түбәндәге үлчәү индикаторлары кулланылачак:

төзелгән спорт корылмалары саны, берәмлек;

модернизацияләнгән спорт корылмалары саны, берәмлек;

1 мең кешегә исәпләнгән спорт корылмалары саны, берәмлек;
спорт билгеләнешендәге объектларның бердәм үткәрү сәләте, процент;
яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенен чагыштырма чыгымы (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә), кВт. 1 кв. метр;
яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә жылылык энергиясенен чагыштырма чыгымы (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә), кв. метрга Гкал;
яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә салкын сунуың чагыштырма чыгымнары (1 кешегә исәпләгәндә), бер кешегә 1 куб. метр;
яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрен тәмин итүгә табигый газның чагыштырма чыгымы (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә), кв. метрга куб. метр;
мәжбүри энергетик тикшерү узган спорт һәм яшьләр сәясәте учреждениеләре өлеше, процентлар;
исәпкә алу приборлары белән жиһазландырылган спорт һәм яшьләр сәясәте учреждениеләре өлеше, процент.

3 Ярдәмче программаны тормышка ашыру вакыты-2021-2025 еллар.

3.3 Ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

2021-2025 елларда 3 Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары хисабына финанслауның гомуми күләме 0,000 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:

2021 ел - 0,000 мең сум;

2022 ел - 0,000 мең сум;

2023 ел - 0,000 мең сум;

2024 ел - 0,000 мең сум;

2025 ел - 0,000 мең сум.

3 Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлану характерына ия һәм Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына)Саба муниципаль районы бюджеты турындагы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

4.3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

3 Ярдәмче программада катнашучыларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм координацияләү өчен җаваплы булыпСаба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге тора, ул предприятие җитәкчеләре, җирле үзидарә органнары һәм башка оешмалар белән берлектә:

программа чаралары исемлеген, аларны гамәлгә ашыруга чыгымнарны, шулай ук 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмын төгәлләштерү буенча билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр эзерли;

квартал саен, хисап кварталыннан соң килә торган айның 15 енә кадәр, 3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның барышы турында хисап эзерли һәм аны Саба муниципаль районының Башкарма комитетына тапшыра.

Хисап мәгълүматын жыю һәм агрегатлау өчен җаваплы булып Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге тора.

5.3 Ярдәмче программаның икътисадый һәм социаль нәтижеләлеген бәяләү

3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашырудан социаль нәтижеләлеккә түбәндәгеләр исәбеннән ирешеп булачак:

район халкының физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү дәрәжәсен күтәрү;

республика, бөтенроссия һәм халыкара ярышларда район спортчылары ирешкән уңышларның артуы;

халыкның төрле төркемнәре авырулары дәрәжәсен киметү;

хәрби хезмәткә чакырылуға кадәргә һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге егетләрнең физик әзерлеген яхшырту;

балалар һәм яшьләрне спорт һәм ижат эшчәнлегә белән даими шөгыйльләнүгә жәлеп итү;

физкультура-спорт хезмәтләренең, шул исәптән түләүле хезмәт күрсәтүләрнең һәркем файдалана алырлык булуын, төрлелеген һәм сыйфатын арттыру;

сәламәтлеге ягыннан мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрне физик тернәкләндерү һәм социаль адаптацияләү өчен мөмкинлекләренә киңәйтү;

район гражданның ял итү рәвешләренә булган ихтыяжларын канәгатьләндерү.

3 Ярдәмче программаны гамәлгә ашырудан икътисадый нәтижәлелек түбәндәгеләргә нигезләнә:

халыкның авыруын киметү һәм гомер озынлыгын арттыру нәтижәсе буларак хезмәт житештерүчәнлеген арттыруға ирешү;

бөтенроссия ярышларын уздыру урыны буларак районның инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру;

физкультура хезмәтләренең аеруча таләп ителгән төрләренә күчү;

балалар һәм яшүсмерләр арасында жинаятьчелек дәрәжәсен киметү;

балаларның һәм яшьләрнең гомуми сәламәтлеге дәрәжәсен арттыру;

балаларның һәм яшьләрнең ижади активлыгы дәрәжәсен күтәрү;

яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләренең энергетик нәтижәлелеген арттыру;

энергетика ресурсларын рациональ файдалану.

6. Ярдәмче программа (3 Ярдәмче программа) чаралары исемлеге

Чаралар исеме	Төп чараларны башкару сроклары	Жаваплы башкаручылар
Илбәр авылында тау чаңгысы һәм чаңгы-роллер комплексы төзү.	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге
Электр белән тәэмин итү системасына энергияне сак тоту чараларын кертү	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет учреждениесе «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы муниципаль автоном учреждениесе, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждениесе, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе
Жылылык белән тәэмин итү системасында энергияне сак тоту чараларын үткәрү	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет учреждениесе «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы муниципаль автоном учреждениесе, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждениесе, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе
Су белән тәэмин итү системасында энергияне сак тоту чараларын үткәрү	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет

		учреждение «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы» муниципаль автоном учреждение, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждение, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждение
Газ куллану системасында энергияне сак тоту чараларын үткәрү	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет учреждение «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы» муниципаль автоном учреждение, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждение, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждение
мәжбүри энергетика тикшеренүләрне үткәрү	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет учреждение «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы» муниципаль автоном учреждение, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждение, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждение
Учреждениеләрне энергия ресурсларын исәпләү приборлары белән басту	2021-2025еллар.	Саба муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Физкультура--савыктыру комплексы» муниципаль бюджет учреждение «Саба» йөзү бассейны, «Нарат» спорт комплексы» муниципаль автоном учреждение, «Спорт комплекс» муниципаль бюджет учреждение, «Яшьлек» яшьләр спорт үзәге» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждение